

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

33. szám.

Debrecen, 1928 augusztus 18.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Iskoláink.

IV.

A gyakorló gimnáziumot azok, akik azonnal megvalósítandónak tartották, úgy képzelték el, hogy az a főgimnázium épületében helyeztetnék el. Ki is jelölték az egyes helyiségeket, hogy mit hogyan kellene ott elhelyezni. E felállítás szerint mind a négy osztály számára — mert a gyakorló gimnázium minden évben csak négy osztályból állana, egyik évben a páratlan, másikban a páros számú osztályokból — meg volna a szükséges tanterem és az igazgató is elhelyezést találhatna a gimnáziumi felügyelő számára fenntartott szobában.

A magam részéről nem tudnám szerencsés megoldásnak tartani azt, hogy egy épületben két külön iskola legyen elhelyezve; ennek hátrányait tapasztaltuk a régi kollégiumban és tapasztaljuk a leánynevelő intézetben. Am ha a hivatott pedagógusok szerint az ilyen elhelyezés nem veszedelmes: akkor sokkal helyesebb volna a humán-főgimnáziummal kapcsolatban reálgimnáziumot építeni ki. Ehhez is csak négy osztály terem kellene, hiszen a négy alsó osztályban a kétféle iskolatípus tanterve közös. Külön igazgatás sem kellene, mert annak aligha lehetne akadálya, hogy a gimnázium a négy alsó osztály párhuzamos osztályaihoz a négy felsőben is párhuzamos osztályokat szervezzen oly módon, hogy az egyik szakasz humán, a másik pedig reálgimnáziumi tanterv szerint működjék.

Hangsúlyozni kívánom, hogy a magam részéről nemcsak nem vagyok barátja a reálgimnáziumnak, de a humán-gimnáziumot is még humanisztikusabbá szeretném tenni; azaz azt óhajtanám, hogy a klasszikusokkal nagyon sokkal behatóbban és alaposabban kelljen a középiskolában foglalkozni, mint ahogyan most történik. Kultúránk egyetemes felvirágozását csak a humán irányú középiskola erőteljes és szigorú munkájától lehet remélni, és abban, hogy nemzeti műveltségünk amennyit nyert extensitásban, ugyanannyit veszített intenzitásban, meg különösen, hogy református vezető embereink nem bírják a más vallásúakkal úgy a versenyt, mint a múlt században bírták, legnagyobb

oknak a klasszikus művelés elhanyagolását tartom. Azonban:

Ne feledjük el, hogy a gimnáziumba iratkozó gyermekeink száma sokkal nagyobb mináunk mint amennyi normális számítás mellett a mi népességi számunknak a megélhetési viszonyokkal egybevetése mellett helyesen léphetne tudományos pályára. A mi gimnázistáink nagy részének valójában polgári vagy reáliskolába kellene járni s így készülni elő a kereskedelmi, ipari, vagy mezőgazdasági pályára. Sőt azt is bevallhatjuk, hogy azoknak, akik kisebb hivatalnokok, postások, vasutasok stb. kívánnak lenni, sokkal jobb volna polgári iskolát végezni, mint gimnáziumban kinozni magukat a szellemi képességeiket meghaladó klasszikus nyelvtanulással, amiből csakugyan nem is viszik semmire, ellenben a vele való vergődés miatt elhanyagolják a polgári életben hasznos és szükséges tanulni valókat. De persze minden gyermek zseni kiskorában és a szülők egyike sem akar lemondani arról a reményről, hogy a fia magasabb társadalmi rétegbe emelkedhetik. Ezzel a helyzettel számolt a középiskolai reform, amikor ahelyett, hogy a gimnáziumnak megfelelő részét kifejezetten polgári iskolává formálta volna át, nevében meghagyta gimnáziumnak, csak igaz belső mivolta szerint tette polgári iskolává. Vagy legalább is majdnem azzá fogja tenni a közel jövőben.

Ilyen értelemben és ilyen cél-elképzelés mellett nem is lehet helyteleníteni azt a — másként szomorúnak látszható — jelenséget, hogy a szülők különös előszeretettel keresik gyermekeik számára a reálgimnáziumot. Hiszen valami elszomorító mindenesetre van ebben, az ugyanis, hogy a reálgimnáziumnak a humán-gimnázium rovására kultiválása annak a bizonyosága, hogy a magyar társadalom nagyobb része a látszatokra helyezi a nagyobb súlyt és a dolog könnyebb végét óhajtja megfogni. De mindegy. Ebből a betegségből majd kigyógyul, mert hamarosan meg fog győződni arról, hogy a reálgimnázium éppen olyan komoly iskola, mint a valódi gimnázium, elvégzése tehát semmivel sem könnyebb, sőt azokra nézve, akik tudományegyetemen akarnak tovább haladni, még nehezebbé teszi a munka végzését. Majd ennek tapasztalása és köztudattá vállalása után nem azért fogják

a szülők a gyermekeiket reálgymnáziumba adni, mert azt remélik, hogy így könnyebben jut el ugyanazon eredményre, hanem azzal az elhatározással, hogy gyermekük igyekezzék a gyakorlati életre nevelődni és ne ábrándozzék tudományos pályáról, amire a most odakiváncosoknak csak igen csekély hányada alkalmas.

Am, ha eképpen a reálgymnázium meg fog felelni a maga igazi hivatásának, csakugyan komoly szükség lesz arra, hogy a református kollégiumnak reálgymnáziuma is legyen, mert az sehol sincs megírva, hogy minden debreceni református gyermek tudományos pályára lépni hivatott. Ennek híján pedig a nem hivatottak előtt két alternatíva áll: vagy megelégedni a négyosztályos polgári iskola végzésével — ha ugyan akkorra legalább polgári iskolája lesz a reformátusoknak, — vagy pedig a kegyesrendiekhez, esetleg, ami nem nagy különbség, az állami reáliskolába, szükség esetén, ha a piaristákhoz nem férnek, a zsidók reálgymnáziumába kérekedjenek.

Egészen bizonyos, hogy a reálgymnázium különösen a középosztálybeli szülők előtt ma nagyon kedvelt iskolatípus. Tapasztaltuk annak idején, hogy éppen erre tekintettel a humán-gymnáziumokul kijelölt középiskolák olyan formán örültek a megtiszteltetésnek, mint az egyszeri nemes úr, aki mikor magasra emelték és zajosan vivátozták, váltig rugdalodzott, hogy: eb lesz Turócbán vicispán. Meg vagyok győződve arról, hogy amikor a reálgymnázium a maga tulajdonképeni céljának megfelelően teljesen kialakul, még kedveltebb iskolatípus lesz.

Mindig a jövőbe kell tekintenünk.

Ha csakugyan áll rendelkezésre négy felesleges terem, s ha csakugyan nélkülözhetetlen már a most következő évben is az ötödik osztály párhuzamosítása, fogjunk hozzá már a most következő esztendőben mind a négy felső osztály párhuzamosításának biztosításához, még pedig oly móddal, hogy a B. szakaszok mindenütt reálgymnáziumi osztályok legyenek.

Ezzel a reformátusságnak sokkal jobban érzett szükségletét elégítjük ki, mint a nagyon kedves, nagyon szép, de a református szellemű nevelés szempontjából nem elkerülhetetlenül szükséges gyakorló gymnáziummal.

Lelkészképzésünk kérdéséhez.

(Folytatás.)

Másik nagy kérdés a vallásos nevelés problémája, melynek megoldása mind égetőbbé kezd válni. Helyes irányítást adni, harmonikus életkialakulásra, hithűségre, egyháziasságra, Krisztus hű szolgálatára nevelni a gyermeket: oly cél, mihez a vallásos nevelés hozzásegíthet, de amitől el is idegeníthet. Amit a vallásos nevelés mai keretei között könnyen, akadály nélkül biztosítani lehet, azt később csak a legmesszebbmenőbb pásztorációs munka tudja pótolni — áldozatok árán. A jelen szükségletekhez mért több áldozatkészség

szellemét az új, gazdagabb áramlású, vallásos élet aktivitásai, általában a lelki ébredés iránti fogékonyságát szintén csak az új generáció által érhetjük el. E léleknevelő munkára kimondottan csak a katekhétika egy vagy legjobb esetben két féléves előadása készítette eddig elő a leendő vallásos nevelőt. Érezték e hiányt a felelős tényezők is, midőn a vallásánároknak kötelezővé tették a vallás-tanári vizsgát. De az ugyanazon fokú, nem felekezeti középiskolákban tanuló ifjúság hitoktatói, kik a magyar ref. középiskolások 75%-át nevelik erre nem köteleztettek, dacára annak, hogy képzettségök ezeknek sem több. Honnan veszi az iskolaszék hivatalból való elnöke, hivatali tekintélyének morális alapját, a több és jobb tudást, ha a theologia nem adja azt meg neki. Miként vezethet, irányíthat olyan embert, ki nemcsak a nevelés elméletében és gyakorlatában részesül alaposabb kiképzésben, hanem már népiskolai vallás-tanítási módszertant is tanúl a képző V. évfolyamában? Az eddigi gyakorlat szerint iskoláinkban a tanító tanítja a vallást, legtöbbször helyen a tanítóskodók kezében van az állami iskolába járó elemi iskolásaink, tanoncaink vallás-tanítása, de sok helyt a konfirmátusoké is. Nem lenne alaposabb a munka, gyorsabb a gyülekezet lelki megújodása, ha e munkákat is lelkészeink végeznék? Én mindenesetre ezt tartanám ideális állapotnak, ami egyébként külföldön is gyakorlatban van. Ehez pedig a vallásos nevelés elméletében és gyakorlatában való nagyobb fokú előkészítés kell nemcsak a leendő vallásánárnak, hitoktatóknak, hanem minden leendő lelkésznek.

Hogy a lelkigondozás mind szétágazóbb munkamezeje, eszközeinek bősége mennyi feladatot, de felelősséget is ró a lelkiismeretes lelkészre, azt mindenki tudja. Ha már a régi lelkészgeneráció nem kaphatta meg a szükséges fegyverzetet a modern ember kiáltó bajai ellen való küzdelemre az új nemzedéket be kell avatni az új harcmodor rejtelmébe és eszközeinek kezelésébe. A párisi theologia programja erre nézve egy pár hasznos útmutatást adhat.

E hármas szükséglethez a tudományos kutatás eszközeivel is közeledhetünk, kell is. De a leendő lelkésznek nem tudományos probléma lesz a hívei baja, szomorúsága, szegénysége, lelki kenyér után éhezése, bűne. Törekvése nem csupán a megismerésre, korlátozódik, sőt ez csupán a kezdő, kiindulási pont. Lelkészképzésünk legégetőbb hiánysága az volt s az ma is, hogy csupán intellektuális képzés volt és nem egyszersmind gyakorlás, a jövőendő s jöhető feladatok megoldására való részesedés, készségek kiformalása. Míg theol. akadémiai tanáraink kevés számával csak nehezen oldhaták s oldhatják meg ma is a „gyakorlás” terén rájuk váró feladatokat, a debreceni egyetem szerves részévé vált theologiai fakultást tehermentesítette e munkától a „Lelkészképző Intézet”. A nyelvtanítás a magasabb évfolyamokban kezébe adja a theologusnak a legkiválóbb külföldi igehírdetők munkáit, a legjobb szakfolyóiratokat, vallás-tanítás, lelkigondozás kézikönyveit. A szeminárium

munka minden tudományágból beállítható. A gyakorló iskolák mellett a katechetikai gyakorlatok is keresztülvihetők. Legjobb igehirdetőink megjelenése s a rádió át hallása, a példák erején is nevelhet. Egy-egy paróchia mellé beosztás által úgy a „hivatalos“, mint a pasztorációs munkába bevezetődik a leendő lelkész. Az önképző társulaton, bibliakörökön, más kebelükben levő egyesületeken keresztül kellő vezetéssel pompásan alakulhat az ifjú elhivatottsága. A debreceni lelkészkar gondjain át, rendszeres szemmel tartó munkáján keresztül a legjobban képződhetik a theologusok.

De mindez még csak szép tervezettség egyebek mellett, mert az élet követelményeivel nevelés hiányán túl — melynek igazságát az illetékesek már megállapították — ott van egy még nagyobb fogatkozás. Hála Istennek még nem küzdünk a paphiány gondjaival. Van elég theologusunk mindenik kerületben, de a minőség kérdésénél már nem állunk ilyen jól. Theológiára leginkább szegény fiúk mennek, — nem ez a baj — akik olesó tanulmány után biztos kenyeret remélnek. Van tradíció alapján odavonzódó néhány ifjú is. Vannak elhivatottságot érző lelkek bajait orvosolni kész, vagy nevelői szeretettel eltelt, lelkesedéssel lángoló ifjak is. Mi lesz velük, ha beiratkoztak a theológiára? Bekerülnek az órára járás taposó malmába, (heti 35—40 óra néha); a kötelező kollokviumok, gyakorlatok felemésztik az erőket. Az ifjúsági munkák, egyesületek lefoglalják az ambíciókat s az Úr szolgálatára nevelendő, belső fejlődés sok harcától emésztett fiatal lélekkel nem törődik senki. A feje talán tele lesz minden bölcsességgel, de jelleme, lelkiülete, hivatásérzete kifejlésével nem gondol senki. Belekerül az élet minden kísértésének forgatagába, neveli a korzó, kávéház, színház, az egyetemi kör, a politika, az újságok tömege, az irodalom, mert hiszen egy „mai“ fiatal ember nem fordíthat hátat mindezeknek. De ki veszi fel a felelősséget az Úr leendő követéinek lelke neveléséért. Azt a sok kenyérért küzdő, néha gyenge tanuló, érzékies, anyagias lelkületű ifjút kifogja kézen, ki imádkozik vele s érte, ki tudja sok bánatát, ki görditi el az akadályok nagy követ, ki nyesegeti a kinövéseket, segíti át a megtérés nagytúsaján együttérző szeretetével? Ki az, aki nemcsak az odajutott, de az odakészülő ifjúval is foglalkozik? Ki tartja számon, hogy az Úr szolgálatára odaszentelendő élet megkapja-e már a középiskolában a lehető legintenzívebb vallásos nevelést, hogy annak biblia tanulmányozó vezérfonala legyen, hogy az megfelelő olvasmányokkal elláttassék, a konferenciákra eljusson s tisztában legyen azzal, hogy a theologia mit nyújt s neki mit kell ott végeznie, hogy méltó eszköz lehessen az Úr kezében. A katolikusok szemináriumában helyezik el már a felső osztályok tartama alatt leendő papjaikat, hogy az ifjú élet nagy válságát segítséggel s az Úr (anyaszentegyház) irányában való elhatározások megtevésével fejazzék be. Ki az, aki „a jó barátok“ helyett még jobb barátsággal fogadja a theologia kapuján belépő ifjút, s nemcsak a pillanat kívánságának,

de nagy hivatásának megfelelő tanácsokkal látja őt el?

Két theológián jártam, a többiek dolgát is figyelemmel kísérttem, de olyan valakit, ki e szempontból foglalkozott volna a theologus generációval — nem láttam s úgy tudom, hogy ma sincs. Akadtak a tudományok iránt érdeklődő ifjaknak tanácsokat adó professzorok, de aki nemcsak a kiválókkal, de mindenkivel, e szempontból „hivatalosan“ foglalkozott volna, olyan nem volt, nincs is. Ez a valaki az én szerény véleményem szerint az iskola, *intézet lelkésze* volna, egyszersmind előadó is, hogy hivatalos köze is legyen az ifjúsághoz. A német egyetemeken egynémelyikén már van ilyen lelkész nemcsak cím szerint, de valóságban is.

Ezen intézeti lelkész venné kezébe Isten és felsőbb hatósága előtti felelősséggel a jövő lelkészgeneráció gondját. Természetesen nem rideg paragrafusok alapján, hanem a fejlődő lélek nagy szeretetével, barátsággal, önzetlenséggel. Ő venné kezébe a lelkészi pályára menendők ügyét s eljárna a nagyobb helyekre „toborzás“, majd a lelkészi pálya iránt érdeklődők lelki irányítása végett. Igen szükséges volna evégből akár szerkeszteni, akár fordítani egy, a Theologiai Tudományokba bevezető művet. Ezen előkészítő munka után ő fogadná a theológiára lépő ifjút, vizsgálna meg annak — kellő tekintettel — egész lelkületét s gondozná azt, kapcsolatba hozván a Mesterrel. Osztályonkénti bibliakörök, önképzőtársulat vezetése az ő gondja lenne. Vezetné a három gyakorlati munkamező valamelyikének munkálatait. Elvezetné református egyházunk nagy intézményeihez s bevezetné őket azok módszereibe; indításokat adna tudományos munkáik menetére, vagy az illető professzor különös figyelmébe ajánlaná a tehetségeseket; közvetítene a lelkésztestület és a theologusok között; vezetné azt a minősítő lapot, melynek alapján történe a fokozatokba osztás s fesőbbhatósági jelölés stb.

Nem új tudományág bevezetése, órák sokasítása szükséges, hanem — ha e téren kívánni való van — a részproblémákba nagyobb behatolás s nem csupán eredmények adása, hanem a módszer öntudatos használatára képeztetés. A gyakorlatnak nagyobb helyet kell biztosítani a készségek, arravalóságok fejlesztésével, nemcsak zárttermi, hanem templomi homiletikai gyakorlatokkal, gyakorló iskolában vallásitanítással; — a lelkésztestület gondjai alá helyezés szükséges volna, sőt az lenne a legszebb, ha minden lelkészjellegű ember az egész theol. képzés tartama alatt gondjaiba venne egy-egy ifjút — a sokat kívánt társadalmi rutin elsajátítása végett (mert ki neveljen erre, ha nem a lelkészek); kirándulások szervezése, konferenciák rendezése a theologusok számára theologiai székhelyeken vagy nagyobb, ker. intézményekkel bíró helyeken; szükséges lenne a leendő tanítókkal való nagyobb mérvű érintkezés, barátság; a külföldi kapcsolatokat is erősíteni lehetne s itt nem csak az alapítványok adta egy-két fél éves útra gondolok, hanem a külföldi ker. diakkongresszusokon való részvételre is, a nemzetközi diák-

szövetségekkel való állandó szellemi kapcsolatra; igen üdvös lenne, ha legkiválóbb bizonyágtevőink évente előadásokat tartanának a theológiákon, a theologusoknak, a hivatásérzet erősítésére — a szolgálat szépségéről és kiváltságáról, a felelősség nagyságáról. Ha pedig mindez talán több lenne, mint amit ma kíván a theologia, a többletmunkát bőven kárpótolná az az észtlehet, lelkesedés, oda-szentelődés, ami a lélekkel való foglalkozás révén felszabadulna. Ha a theologus megszerette meg-váltó Istenét, ha átnemesedett lelke, fellángolt lel-kében az áldozat tüze, nagy részvét ébredt fel a bűnös, szenvedő világ iránt, ha szorongatja a Krisztus szerelme, akkor nem lesz unott, gyötrel-mes a munka, fárasztó még a virrasztás sem. — Érzéki indulatú, földhöz ragadt lelkű, kényelmet, több kenyeret, uraságot váró nemzedéktől nem várhatunk semmit, csak a megújult, prófétai szen-vedelmű, apostoli hivatást érző harcosoktól.

Jézus földi munkásságának egyik legnagyobb ténye a tizenkét tanítvány nevelése, Isten szolgálata-ba állítása volt. Ő elmondhatta, „Mikor ő velük voltam a világon, én megtartottam őket a te ne-vedben. Aki nekem adott én megőriztem, és egy is azok közül el nem veszett, hanem a vesze-delemnek ama fia, hogy beteljesedjen az Írás”. (János XVII. 12.) Merjük-e mi azt állítani, hogy gondozás nélkül kialakul a tanítványi jellem, meg-erősödik a teljes szívvel, teljes erővel való Isten szeretet? Gondoljuk-e, hogy a tudomány pótolni képes a lelkek által mért vigasztalást, szeretetet, égre mutatást, a bizonyágtétel pecsétjét?

Tudomány, gyakorlatra nevelés, lelkekben nö-vekedés: három kellék szükséges a leendő lelkész formálásához. Vigyázzunk, hogy ez utóbbi ne szen-vedjen több rövidülést s mindenik ifjú mielőbb megtalálja azt, aki az „Út, az Igazság és az Élet”.

Dr. I. E.

Közélet

A Déri-múzeum és a városi múzeum kérelme

Debrecen város és a Hajdúság n. é. közönségéhez.

A Déri-múzeummal egyesült városi múzeum anyagának elrendezése, az előkészületek után, néhány hét múlva megkezdődik, Debrecen áldozatkész-ségéből épült pompás, új hajlékban. A rendezést irá-nyító szakértők a városi múzeum kiállításra hoz-ható anyagának számbavételénél megállapították — ami egyetlen múzeumnál sem szokatlan — hogy némelyik gyűjteménycsoportunk közel negyedszázad óta folyó eredményes gyűjtés ellenére is, hézagos; nem elég az egyes korszakok, illetőleg bizonyos kultúrintézményeink és társadalmi tevékenységek történelmi fejlődésének tiszta képben szemléltetésé-hez. Ezek a hiányok, lehetőséghez képest előbb vagy utóbb pótolandók.

A múzeum eddig elért örvendetes gyarapo-pásáért az érdem orozslánrésze a mi kedves, meg-

értő közönségünk soha nem lankadó, meleg érde-klődését, áldozatkész szeretetét illeti. Most is tehát, amidőn a fényes kerethez illő gazdag tartalommal igyekszünk megtölteni a Déri, Frigyes nevét viselő debreceni múzeum termeit, amidőn azt akarjuk, hogy az egyetemi várossá fejlődött Debrecen múzeuma egyformán szórakoztató és gyönyörköd-tető, tanító, oktató és nevelő intézmény, az izlés-fejlesztésnek, ösmeretterjesztésnek bőségesen bu-gyogó forrása legyen: e cél eléréséhez megint ugyanannak a megértő, érdemes közönségnek támo-gatását kérjük.

Különösből pedig annak a mult századbeli, szorgalmas, csodálatosan kitartó, kemény akaratú, színmagyar polgárságnak mostani utódai szívéhez, lelkéhez szeretnénk egészen közel férközni, amely egyszerű polgár-erényei, kiváló tulajdonságai által, sokféle kézműipara, kalmári élelmessége által, műveltsége, bölcs életelvi és szigorú erkölce által Debrecen már réges-régen a magyarság egyik leg-főbb szellemi és gazdasági gócpontjává fejlesztette. Ama debreceni, régi céhesmesterek ma élő érdemes ivadékaihoz fordulunk kérésünkkel, akik ötvenféle mesterség szerszámaikat ügyesen kezelve, apró mű-helyeikben becsületesen dolgoztatva teljesítették honpolgári kötelességeiket. A Tar Istvánok, Vass Antalok, Szabó Máték és Duskás Ferencék, ezek-nek a Nürnbergtől Brassóig, Krakótól Stambulig ezer veszedelem és örökös kockázat között járó-kező, bujdosó prédikátorokat, szegény diákokat, ekkleziást, iskolát, könyvnyomdát, nemzeti művelt-séget bőségesen támogató kalmárosoknak derék utódait kérjük. — A városukért fejöket, életüket sem kímélő okos és előrelátó bírák és szenátorok-nak, úgy azoknak a gazdálkodó polgároknak tisztelt maradékait kérjük, akik az emberirtó nagy török háborúk viharai között elnéptelenedett falvakat megszerezték és ezek parlagon heverő határait szántóvassal és verejtékes munkájokkal újból termő-földdét tették. — Különösen a nemes Hajdúsághoz is intézzük kérő szavunkat, Bocskai, Báthori, Bethlen és a Rákócziak hajdú vitézeinek méltó ivadékaihoz, akik hősi kardjukkal, vérök ontásával szerzett földön, Debrecen körül megtelepedének.

Szíveskedjenek szóval, levélben avagy telefonon (11—98. szám) *megjelenteni a múzeum igazgató-ságához* minden olyan írott, rajzolt, festett és tárgyi emléket, amely hagyomány avagy följegyzés szerint a tulajdonos foglalkozásának, családjá közéleti sze-replésének szempontjából *Debrecen és környéke multjára való vonatkozásban*, kegyeleti, történelmi, ipar- vagy szépművészeti értékkel bírhat. Magán-házaknál (szanaszéllyel sok ilyen emlék, régi kéz-irat, levél, okmány, térkép, fénykép, rajz, festmény, nyomtatott és írott könyv, ipari, kereskedelmi, gaz-dasági, pásztoréleti eszköz, szerszám, kézműipari készítmény, viseleti, lakásberendezési felszerelés stb. rejtőzködik. Holott ezek, mint debreceni vonatkozású múzeális emlékek nyilvánosság elé is kívánkoznak.

A múzeum nem akarhat, nem is tud minden-féle tárgyat megszerezni és összehalmozni. Bizonyos határon belől kiválogatásra van szükség. De ami-nek a múzeum a legméltóbb és legbiztonságosabb

gondviselője, azt a múzeum, tehetsége szerint, kész megvásárolni illő áron; akár ajándékol, akár az adományozó tulajdonjogának elismerése mellett letétül is elfogadja. *A múzeum azzal is eléri célját esetenként, ha legalább fényképben, rajzban vagy írásban való lemásolását engedi meg a tulajdonosa a néki kedves emlékeknek, amelytől megválni nem akar.*

Bizodalommal kérjük a mélyentisztelt közönséget, hogy jöjjön segítségünkre. Közös erővel, együttes lelkesedéssel adjunk minél összefüggőbb, minél tökéletesebb szemléltető képet a városi múzeum anyagában, édes hazánk, Debrecen és a Hajdúság szép és dicsőséges multjáról!

Hazaftas tisztelettel:
A múzeum igazgatósága.

Halottaink

Koncz János macsolai lelkész életének 68-ik évében hosszas és kínos betegeskedés után elhunyt. Özvegyén és két fián kívül, széleskörű rokonsága gyászolja.

Özv. Mitrovics Gyuláné, a pataki főiskola volt nagy professzorának hitvese, dr. Mitrovits Gyula debreceni egyetemi tanár édesanyja augusztus hó 9-én, életének 80-ik esztendejében hallhatatlan lelkét visszaadta jó teremőjének.

Aldott legyen emlékezetük!

Különfélék

Az előfizetési díjak beküldését kérjük. Posta takarékpénztári csekk számla 43,916.

Dr. Baltazár Dezső püspök ezelőtt 17 esztendővel augusztus 15-én foglalta el magas tisztségét. Erről a nevezetes évfordulóról mint más esztendőben úgy most is megemlékeztek a püspök tisztelői s részint személyesen, részint írásban fejezték ki jó kívánataikat. Amelyhez mi is csatoljuk a magunkét.

Szabolcska Mihály ünnep. Ókéske község nagy fiának: Szabolcska Mihálynak tiszteletére 1928. év szeptember hó 6-án Szabolcska Mihály ünnepet rendez, mely alkalommal emléktáblával jelöli meg az ősi Szabolcska-házat. Megnyitó beszédet tart és az emléktáblát leleplezi dr. Ravasz László püspök.

Az Országos Református Lelkész-Egyesület Konferenciája, ünnepélyes úrvacsorai istentisztelete, nagy kálvineumi ünnepe, országos közgyűlése s az országos presbiteri értekezlet nagy választmányának gyűlése augusztus hó 30-tól szeptember hó 4-ig fog lefolyni Hódmezővásárhelyen. Szeptember hó 4-én az előzőleg külön e célra is jelentkezők csoportja kirándul Makón keresztül Mezöhegyesre az állami mintagazdaság megtekintésére. Minden megkeresés „Országos Református Lelkész-Egyesület Gyűlési Irodája” címre Hódmezővásárhelyre küldendő.

Lelkészválasztás. A halálozás folytán megüresedett zsigárdi református lelkészi állásra a hívek bizalma Marcsa Sándor alistáli lelkészt hívta meg. Sáfárkodjon a reábizottakkal, mint az Úr hű sáfára!

A sárospataki főiskola 1886-ban végzett theologusai augusztus hó 5-én baráti találkozóra gyűltek össze. A délelőtti istentiszteleten Lánczy József csarodai lelkész, beregi esperes imádsága után, Csátáry Jenő jándi lelkész hirdette az Igét.

Derecskén 1928 augusztus 23—27-én Református Keresztyén Ifjúsági Konferencia lesz. Részvételi díj hat pengő.

A jáncsi gyülekezet 23 pályázó közül 183 szavazattal Konkoly Thege Istvánt választotta meg lelkészéül.

A Szent László Kollégium, a debreceni római katolikus hitközség egyetemi internátusa, a Nagyerdőhöz vezető Simonyi-úton egy ezer négyszögöl nagyságú telken fekvő emeletes villát vásárolt s működését már a most következő egyetemi éven megkezdi. A Kollégium ezen új épületében a diszes kiképzésű és társalgónak jól használható belső lépcsőházon kívül hét szoba és fürdő szoba van s azonkívül az alagsorban konyha és éléskamra. A telek nagysága alkalmat ad az épülettovább fejlesztésére, vagy a telek végében nyitott új utca felőli részen egészen új épület emelésére. A telek az egyetemi központi épületnek közvetlen közelében fekszik s így az ifjak azért is bizonyára szívesen fogják felkeresni. Amilyen örömmel látjuk, hogy római katolikus testvéreink az ifjúság javára ilyen szép létesítményt hoztak létre, éppen úgy szomorít az, hogy a református Kollégium internátusában még mindig mozdulatlanul együtt éli a csaknem cétusi életet a jogászokkal és orvosnövendékekkel a theologus ifjúság éppenúgy, mint a tanárképző válogatott csapatja. Egészen bizonyos, hogy ha a theologusokat külön internátusba helyeznénk el, egy papi ember családfői felügyelete alatt, vagy ha a tanárképzőket külön vihetnők, az így felszabadult internátusi szobák csakúgy betelnének A Szilágyi Mihályintézetének szép nagy telken most jószerint csak a felügyelő tanár lakik. Nem lehetne valahogy az alapítvánnyal valami megegyezést létesíteni, amelynek folytán az internátusunk egy részét, például a tanárképzőt, odavihetnők? Hát ezen az úton azt is el lehetne érni, hogy magában a Szilágyi Mihály intézetben is nemesak a tanár és nemesak egy pár fizető fiú, hanem a végrendelet szerint a rokon-gyermekek és más középosztálybeli szülők gyermekei is elhelyezhetők lennének?

A győri református lelkészi állásra a győri hívek augusztus hó 6-án tartott közgyűlésükön egyhangulag Győry Elemér pápai ref. theologiai tanárt hívta meg. Isten áldása legyen a gyülekezetben és az új pásztoron egyaránt!

Balatonfüreden a fürdőtelepi vendégek részére minden vasárnap protestáns istentiszteletek tartatnak.

A pátylni református egyház szeptember 9-én tartja harangavatását.

A nyilastelepi templom érdekében nagy mozgalom indult meg. A telepek vezetői értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy augusztus hó 26-án, vasárnap nagy küldöttséggel fognak az egyházi hivatalban megjelenni és a templom felépítése iránti kérelmüket előterjeszteni.

A Bethánia-Egylet női otthona, valamint férfi otthona vidékről jövő átutazókat, vagy nyaralókat, úgy, mint fővárosi állandó lakókat teljes ellátással, vagy anélkül kedvezményes feltételek mellett felvesz. Részletes tájékoztatással szolgál: Bethánia titkári hivatala, VII., Gyulai Pál utca 9. Telefon: J. 303—87.

Az alsóborsodi lelkészértekezlet missziói törvényjavaslat-tárgyaló bizottságának ülése Perencesen, augusztus hó 23-án délelőtt 9 órakor lesz.

Az abaúji református egyházmegye őszi közgyűlését 1928 szeptember hó 12-ik napján (szerdán) tartja. A közgyűlés tárgyalni fogja többek között a lelkészválasztási törvényjavaslatot is.

A komáromi református egyházmegye az évi rendes közgyűlését augusztus hó 21-én, kedden délelőtt 9 órakor tartja a református egyház kollégiumának nagytermében.

A kaposvári református egyház presbitériuma a most tető alá jutott új gyülekezeti ház mellett üresen álló telken egy egyemeletes modern bérházat akar építtetni s az építkezést a presbitérium már a jövő hónapban megkezdi.

A nagybányai református egyházmegyében a megüresedett jegyzői tisztségre Viski Ferenc egri, világi tanácsbíróul Kovácsy Ákos máramaroszi fogadnok, tanító-képviselőkül Kádár Károly egri és Szőke József ombódi tanítók választottak meg.

Magyar hét. 1928. november hó 3-tól 11-ig a kereskedők és iparosok magyar hetet fognak tartani, amikor a kirakatokba csak magyar árukat tesznek ki, a kereskedésekben csak a magyar ipar termékeit árúsítják.

Gyermektelepítő Szolgálat, Budapest, VIII., Gyulai Pál-ucca 9., folytatja munkáját. Kedden és szombaton délelőtt 11—1 órakor van a gyermekkeresők és keresettek találkozó órája. 230 bejelentett és sürgős segítségre váró gyermek közül 52-öt sikerült nevelő szülőkhöz kihelyezni, állandóan. Nehányat utalt tartásdíjért gondozókhoz. Befejezett 10 örökbefogadást. Sajnos, mindössze csak 93 család jelentett idáig gyermekkereső igényt. Ezek közül is sokan 14—16 éves leányt kérnek. Holott szolgálatunk 10 éven aluliakat kínál. Viszont nagy a kereslete a 2—5 éves leánykáknak. Ilyen korú pártfogoltjait mind elhelyezte. Segítségére soká hiába váró bejelentettjei között nagy sorokat vág a gyermekhalál s az elhagyottak réme: a tbc. — Gyermektelen háznép! Sok szép fiú s leány-gyermek könyörög nevelőszülőkért. S minden gyermekfogadással a boldogság költözik be elhagyott, gyermektelen hajlékokba. Minden gyermekkinálást, keresést, vagy önkéntes szeretetadományt köszö-

nettel fogad a Gyermektelepítő Szolgálat, VIII., Gyulai Pál-ucca 9., Budapest. Eddigi pénztárforgalom: 264·20 P.

Özvegy papné két diákleányt teljes ellátásra felvesz. Debrecen, Bethlen-u. 46. sz.

Református Ifjúsági konferencia Derecskén. Református Keresztény Ifjúsági Egyesület Derecskén, Debrecen mellett augusztus 23 és 27. között nagyfontosságú gyűlést rendez 16 éven felüli református fiatal emberek részére foglalkozásbeli különbség nélkül. Érkezés Derecskére s jelentkezés a ref. lelkési hivatalban augusztus 23-án este. Megnyitó tábortűz. Bibliakörök tárgyai: József. „Minden baj gyökere.” A kísértő. „Minden körülmények közt Istené.” (Bibliát, énekeskönyvet hozz!) Előadások: A református ifjú életcélja. Ki az igazi legény? Hol szerzed a barátod? Gazdag fiú—szegény fiú. Tábortűzek: Nóta-est. Mi az a RKIE-munka? Szavaló, ének-est. Hogyan kezdjünk RKIE-munkát? — Vasárnap augusztus 26-án úrvacsoraosztás. Ifjúsági ünnepély. Búcsútábortűz faklyagyújtással. Debrecen megtekintése augusztus 27-én hétfőn s hazautazás. Szórakozások: strandfürdő, sport, játékok, tábortűzi vidám program. Költségek: Részvételi-díj három napi teljes ellátással, vasúti kedvezmény összesen hat pengő. Ebből három pengő a jelentkezéskor beküldendő. (A postán bíncó csekket végy s így töltsd ki: Keresztény Ifjúsági Egylet Református Ága, Budapest 45,580. — Minden résztvevő kap a MÁV. vonalaira féljegyet. Jelentkezéseket még táviratilag elfogadnak. Egyébként minden lelkési hivatal és ifjúsági egyesület kapott idejében meghívókat. — Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek Központja, Budapest Üllői-út 29., II. emelet.

Magyar képviselő külföldi táborokban. A Keresztény Ifjúsági Egyesület e nyáron nagy propagandát fejtett ki, hogy mennél több tagját küldhesse ki külföldi keresztyén ifjúsági egyesületi táborokba. A következő helyeken jelentek meg a magyar színek: Svéd KIE-tábor, egy résztvevő: árvai (Felsőmagyarország) egy, dalmácia tizennégy, Vaumarcus nemzetközi (Svájc) kettő, Restiberg (Svájc) négy, osztrák egy, Württemberg egy, Burg Wernfels (Németország) kettő, összesen nyolc külföldi KIE-táborban 26. résztvevő.

Külföldi vendégek Balatonszárszón. A Balatonszárszói nyári ifjúsági táborokban a következő külföldi vendégek fordultak meg: Egy amerikai teológiai tanár feleségével, egy krakkói KIE-titkár, 14 porosz KIE-cserkész Breslauból, dr. Koenig a minneapolis egyetem tanára és az ottani KIE-titkára, 6 felvidéki evangélikus tót, 14 szász KIE-cserkész Dresdából.

Szerkesztői üzenet.

K. S. M—1. Két, egymástól lényegesen különböző tisztségről van szó. A tiszántúli egyházkerületnek hat jegyzője van, három a lelkészek, három a világiak közül; ezek közül egy lelkési és egy világi főjegyző. Az egyházkerületi jegy-

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

zók nem kapnak fizetést, csak úgynevezett irodaátalányt, amelynek az összege legutóbb jelentékeny emelés után is egy évre kétfézer pengőt tesz ki a hat számára együtt. Közlebbbről a világi főjegyző irodaátalánya mostantól fogva évi négyszáz pengő lesz. Az egyházkerületi jegyzők munkaköre kiterjed a még ma is nagy darab földet magában foglaló tiszántúli egyházkerület egész területére s a negyedszáz egyházközségből felérkező egyházi és iskolai ügyeket ők referálják a közgyűlésen, vagy az elnökségnek. Munkájuk a már meghozott határozatok felülbírálásában áll; nagyon fontos és sokszor jogi problémák eldöntését kívánó munka, de nem bürokratikus. A tiszántúli egyházkerület világi főjegyzője dr. Vásáry István, polgármesterhelyettes városi főjegyző Debrecenben. Ő előtte volt dr. Tóth Lajos egyetemi tanár, és még az előtt dr. Kun Béla. Mindketten azért tették le a különben nagyon díszes, de sok munkával járó tisztséget, mert úgy gondolták, hogy újabb erőknél is alkalmas kell adni arra, hogy az egyházak iránti mély szeretetüket áldozatokot kívánó rendszeres munkával nyilváníthassák, erre pedig az a legegyszerűbb mód, ha a jegyzői kar új munkakerék bevonásával felfrissül. Így lett most legutóbb is, a Tóth Lajos leköszönése után, az egyházkerület harmadik világi jegyzője báró Vay László, akinek működése elé nagy várakozással néznek.

A másik tisztség, amiről szó van, a debreceni egyházközség presbiteriumának jegyzősége. Ezt, mivel az egyházközségi ügyész is végzi a jegyzői feladatok egy részét, szintén főjegyzőnek nevezik. Ez már rendes hivatal, újabb az állami rendszer szerint fizetési fokozatba beosztva, tehát rendes fizetéssel ellátva. Ez a hivatal, amely mellé irodai személyzet is van beosztva, vezeti a nagy debreceni egyházközség közigazgatásának írásbeli részét, kivéve természetesen a számadásokkal kapcsolatos ellenőrzést, amire külön hivatal van a számvétségben. A presbiterium eme jegyzői tisztségét látta el bódogult Somogyi Pál tanítóképzőintézet tanár, és viseli most dr. Juhász Nagy Sándor. Ebben a pozícióban léptették őt elő buzgó szolgálataért a hatodik fizetési osztálynak megfelelő fizetésbe.

Az azonos címek sokszor okoznak ilyen félreértéseket és nagyon sokan sohasem fognak tisztába jönni azzal, hogy az egyházkerületi főgondnok, meg a debreceni, vagy esetleg a demecseri egyházközség főgondnoka közt van-e különbség. A zavart növeli az is, hogy az egyházközséget többnyire egyszerűen egyház-nak nevezik, viszont az egyházkerületet sokszor a székhelyéről jelölik meg. Így aztán nem lehet tudni, hogy X., aki főgondnok Debrecenben, a debreceni egyházközségnek, vagy a debreceni egyházkerületnek a főgondnoka-e. A szavak ezen összecserélését azonban máshol is látjuk. Például, mikor gróf Teleki József koronaőrnek jelöltették, a legmagasabb kijelölésben dunamelléki „egyházi főgondnoknak” volt megjelölve.

De hiszen mindezekből nincsen semmi baj. A tankerületi főgondnok sem egy például a segédhivatalokban levő irodafőgondnokkal. Megis főgondnok urnak cimezik egyiket éppúgy mint a másikat. És sohase bántson bennünket az, ha az állásunkat a másikkal összetévesztik. Csak arra törekedjünk valamennyien és abban versenyezzünk egymással, hogy minél többet dolgozzunk a köz javára, és munkánknak minél nagyobb része legyen olyan, amelyről mindenkinek el kell ismerni, hogy nincsen, és érdeme szerint nem is lehetne megfizetve.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Postatakarékpénztári csekk száma 143,916.

A gyulai református egyház pályázatot hirdet a gyula-szentpálfalvai I. sz. tanítói állásra. (Ez az állás már meg volt hirdetve, de most újból meghirdettetik *nótanító* számára. A férfi pályázók a II. sz. állásra vétetnek figyelembe.) Javadamom:

az alapfizetés 50%-a az egyháztól, a többi államszegély. Lakás, vagy törvényszerű lakbér a presbiterium elhatározása szerint. A belmissziói munka szigorúan kötelező. Allás okt. 1-én foglalandó el. Pályázati határidő: augusztus 31. Kellőleg felszerelt kérvények a gyulai református lelkészi hivatal címére küldendők.

A kunhegyesi református egyház pályázatot hirdet egy tanítónői állásra. Fizetés törvényszerű. Kötelesség a reá bizott osztály vagy osztályok vezetése és belmissziói munkában való közreműködés. Menekültek vagy B. listások előnyben részesülnek. Pályázathoz szükséges bizonyítványok: oklevél, szolgálati bizonyítvány, illetőségi bizonyítvány, ujkéleti tisztiorvosi bizonyítvány, forradalmi időkben, román megszállás idejében való magatartásról hatósági bizonyítvány, illetékes református lelkész és tanfelügyelőség által megerősítve. B. listásoknak a tanfelügyelőség által kiállított bizonyítvány arról, hogy B. listára helyezését megelőzőleg fegyelmi eljárás alatt nem állott, vagy pedig vádolól felmentetett. Az ítélet hiteles példánya csatolandó. Kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek. Pályázati határidő: (augusztus 24.) Kérvények református iskolaszéki elnökhöz küldendők. Allás szeptember 1-én elfoglalandó.

A gyönyörű hegyvidéken fekvő *szentendrei* református polgári iskolai *fiúinternátusba* és a külön épületben levő *leányinternátusba* havi 70 P díj fizetése mellett tanulók felvétetnek. Prospektust küld az igazgatóság.

Ugyanott pedagógiaileg képzett, német vagy francia nyelvet, valamint zongorát tanító, református vallású nevelőnök felvétetnek. 4-6

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsegyűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Schuller Sámuel

szobafestő, mázoló és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

FEST, MOS, TISZTIT KONCZ

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó nagyüzeme
Fióközletek: Piac-utca 18. (Bikával szemben)
és Szent-Anna-utca 2. szám alatt.

Péterfia-u. 30.

Debreczeni István

órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák
raktára.

Az 1926. évi debreceni
iparkiallításán díszoklevéllel, a budapesti
és székesfehérvári orsz. kiállításon arany-
éremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 813-53.

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon
aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton a m. kir.
kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári
és szentesi kiállításon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos
egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő tűtőképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányu zománc-edények,
zsr-bödönök, disznóölő-késök, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

**Uj református
énekeskönyv
zsoltártípus.**

A Tiszántúli református egyház-
kerület könyvnyomda-vállalata
tisztelt vásárló közönségének régi
óhajára, kiadta zsoltár kiadvá-
nyainak legkisebb típusát

**11×8 cméter
nagyságban**

Ezen kiadvány a nyomda-
és könyvkötőipar leg-
szébb remekműve.
Negyvenféle szín és különböző
diszítés teszi változatossá
mindenki számára.

Ára celluloid kötésben, díszes tokkal
11.— pengő.
Bőrkötésben és préselt diszítéssel
14.— pengő.

Könyvkereskedésünkben minden érdeklő-
dőknek vetelkenyszer nélkül bemutatjuk a
zsoltárokat.

DEBRECEN. SZAB. KIR. VÁROS
ÉS A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET

„MÉLIUSZ”

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
papír- és írószerkereskedése
Debrecen, Ferenc József-út 26. sz.
TELEFONSZÁM: 270.